

SKUPŠTINA CRNE GORE
ODBOR ZA POLITIČKI SISTEM,
PRAVOSUĐE I UPRAVU
Broj: 00-72/24-5/2
EPA 181 XXVIII
Podgorica, 14. maja 2024. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu čl. 69 i 162 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, sa 17. i 19. sjednice održanih 16. aprila i 14. maja 2024. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ O RAZMATRANJU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O RADU SUDSKOG SAVJETA I UKUPNOM STANJU U SUDSTVU ZA 2023. GODINU SA PREDLOGOM ZAKLJUČAKA

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 17. sjednici održanoj 16. aprila 2024. godine razmotrio je Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2023. godinu, sa Izvještajem o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu, koji je Skupštini Crne Gore dostavio Sudski savjet.

Odbor se, na osnovu razmotrenog Izvještaja, informisao o sljedećem:

Crnogorski sudovi su:

- počeli izvještajnu godinu sa **51.541 predmeta**,
- primili **96.507**,
- završili **79.606**,
- dok je ostalo neriješeno **67.558 predmeta** ili **45,91%**.

Potvrđeno je 70,98% predmeta, **19,50%** od svih odluka po žalbama je **ukinuto**, dok je **4,97% djelimično potvrđeno/preinačeno/ukinuto**.

Od ukupnog broja donijetih presuda, uslovna osuda je izrečena za 800 (37,16%) lica, dok je 123 lica osuđeno na novčanu kaznu (5,71%), a 650 lica na kaznu zatvora (30,19%). Ukupno je izrečeno 91 kazni rada u javnom interesu, što predstavlja 4,23% od ukupnog broja izrečenih kazni.

Odluke su radene u zakonskom roku, odnosno samo 1,17% odluka je urađeno van zakonskog roka. Tako je:

- **56, 26%** predmeta riješeno do 3 mjeseca,
- **12, 33%** do 6 mjeseci,
- **8, 14%** do 9 mjeseci,
- **5, 41%** do godinu dana

- 17,86% predmeta postupak trajao duže od godinu dana.

Osnovni sudovi

Osnovni sudovi su imali 25.815 neriješenih predmeta na početku godine i taj broj je porastao na 30.039 na kraju godine, što je povećanje od 4.224 predmeta ili 16.36%.

Viši sudovi

Viši sudovi su u odnosu na **priliv završili 91,57%**.

U Višim sudovima u 67,78% predmeta, postupci su završeni u roku do tri mjeseca, računajući sve predmete u radu, odnosno, ukupan broj riješenih predmeta.

Što se tiče Specijalizovanog odeljenja pri Višem sudu u Podgorici, koji sudi predmete organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina, **ukupno je u radu bilo 176 predmeta, od kojih je riješeno 33 predmeta, a ostalo neriješeno 143, odnosno 81,25%.**

Privredni sud

Privredni sud je i ove godine **završio 111,47% u odnosu na priliv, a u odnosu na ukupan broj predmeta u radu je ostalo neriješeno 44,67%.**

Upravni sud

Upravni sud je tokom 2023. godine, imao priliv od 16.634 predmeta, što u odnosu na prethodnu godinu čini povećanje od 31,32% ili 4.196 predmeta više. **Broj riješenih predmeta je 7.136, što je 20,55%. Procenat riješenih predmeta u odnosu na priliv iznosi 40,47%. Potvrđeno je 96,44% odluka, a ukinuto je 3,56% odluka.**

Apelacioni sud

Apelacioni sud je tokom 2023. godine, imao ukupno 1770 predmeta u radu, od kojih je 97,12% riješenih, odnosno 2,88% neriješenih u odnosu na ukupan broj predmeta u radu. **Kvalitet odlučivanja je iskazan kroz 82,61% potvrđenih i 5,80% ukinutih odluka.**

Vrhovni sud

Vrhovni sud je u 2023. godini, primio ukupno 3.396 predmeta, odnosno imao u radu ukupno 4.994 predmeta, uključujući neriješene predmete iz prethodne godine. **U odnosu na ukupan broj predmeta u radu riješeno je 62,54% predmeta, dok je ostalo nezavršeno 37,46%.**

Kancelariji za prijem i predstavke pri Vrhovnom sudu Crne Gore, u protekloj godini podnijete su ukupno 72 predstavke građana, od kojih se 25 predmeta odnosi na pritužbe na rad sudova i sudija. Pritužbe su riješene na sljedeći način: 9 je neosnovano, 16 je riješeno administrativno. Na urgencije se odnosi 25 predmeta, od kojih je 9 neosnovano, 1 osnovana, 15

je riješeno administrativno. Takođe, 22 predmeta je zavedeno kao molba. 12 je neosnovano, 10 je administrativno završeno. Pritužbe se u najvećem dijelu odnose na nezadovoljstvo stranaka odlukama nižestepenih sudova, dok se manji dio odnosi na neažurnost postupanja pojedinih sudija.

Sudovi za prekršaje

Sudovi za prekršaje su u 2023. godini imali ukupno u radu 114.958 predmeta, od čega 71.581 ili 62,27% u PP postupku, 40.848 ili 35,53% u izvršnom (IPS postupku) i 2.529 ili 2,20% u postupku po žalbi (PŽP). Sudovi za prekršaje su izvještajnu godinu počeli sa 49.871 predmeta prenijetih iz 2022. godine (30.695 PP, 18.785 IPS i 391 PŽP), dok su u 2023. godini primili 65.087 novih predmeta (40.886 PP, 22.063 IPS i 2.138 PŽP). Na kraju godine bilo je riješeno 62.310 ili 54,20% predmeta, 2 predmeta su bila delegirana, 52 predmeta su bila administrativno vraćena ili 0,05%, 2.419 ili 2,10% ustupljeno, dok je ostalo neriješeno 50.175 ili 43,64% predmeta. Stopa ažurnosti na nivou svih sudova za prekršaje iznosila je 95,73%.

Od ukupno 71.581 PP predmeta u radu na kraju godine je bilo riješeno 40.389 PP predmeta ili 56,42%, ustupljenih predmeta je bilo 211 ili 0,30%, dok je ostalo neriješeno 30.981 ili 43,28% PP predmeta.

Na nivou svih sudova za prekršaje najviše je bilo u radu predmeta iz oblasti Zakona o bezbjednosti saobraćaja na putevima i to 51.131 ili 71,43%. Takođe, značajniji procenat u strukturi čine i predmeti iz oblasti Zakona o javnom redu i miru (4.987 ili 6,97%), Zakona o zaštiti od nasilja u porodici (2.334 ili 3,26%), Zakona o sprječavanju korupcije (2.580 ili 3,60%), Zakona o sprječavanju zloupotrebe droga (1.489 ili 2,08%), dok na sve ostale oblasti (9.060 predmeta) otpada preostalih 12,66%.

Od ukupno 2.529 predmeta u radu u 2023. godini, **Viši sud za prekršaje Crne Gore je na kraju godine riješio 2.043 ili 80,78% predmeta, 39 predmeta ili 1,54% na kraju godine je bilo administrativno vraćeno prvostepenim sudovima, dok je 447 ili 17,68% predmeta ostalo neriješeno.** Završeni predmeti su riješeni na način što je u 38 predmeta ili 1,86% žalba odbačena, u 1.334 ili 65,30% predmeta potvrđeno prvostepeno rješenje, u 254 ili 12,43% predmeta ukinuto prvostepeno rješenje, u 389 ili 19,04% predmeta preinačeno prvostepeno rješenje, dok je 28 ili 1,37% predmeta riješeno na drugi način.

U odnosu na 2022. godinu u kojoj su sudovi za prekršaje imali ukupno u radu 111.317 predmeta, broj predmeta u 2024. godini je povećan na 114.958 predmeta, tj. za 3.641 predmeta ili 3,27%. Priliv novih predmeta u 2023. godini je iznosio 65.087, dok je u 2022. godini iznosio 73.589, što znači da je smanjen za 8.502 ili 11,55%.

SREDSTVA ZA RAD I PREGLED BUDŽETA ZA 2023. GODINU

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2023. godinu odobrena sredstva za Potrošačku jedinicu „SUDSKI SAVJET” iznose **30.634.137,74€**, iako su Sudski savjet i sudovi zahtjevali sredstva u iznosu od 37.341.605.76€.

U 2023. godini ova potrošačka jedinica je realizovala sredstva kroz dva programa:

1 - Rad sudova (12003) sa pet podprograma i 25 aktivnosti
2 - Uređenje i upravljanje u sistemu Pravosuđa (12024) sa podprogramom Stručni i operativni poslovi Sudskog savjeta u okviru kojeg je aktivnost - Upravljanje i administracija

Sudski savjet (30201A0064):

- 1- Rad sudova (12003) sa pet podprograma i 25 aktivnosti) 27.985.528,74€
- 2 - Uređenje i upravljanje u sistemu Pravosuđa (12024) – 2.648.609,00€

Veće učešće u odobrenom budžetu ima program Rad sudova (91,62%), dok program Uređenje i upravljanje u sistemu Pravosuđa ima učešće od 8,38%.

U izvještajnoj godini, na ime troškova angažovanja advokata u postupku pružanja besplatne pravne pomoći pred svim sudovima, utrošeno je ukupno **106.475,83€**

Takođe, sudovi su u 2023. godini:

- **naplatili ukupno novčanih kazni i troškova postupka 5.056.241,70 €** (2022. godine **713.019,55**);
- dok su **ukupne sudske takse naplaćene** u iznosu od **1.192.120,36 €** (2021. godine **1.025.417,69 €**).

Međunarodna pravosudna saradnja

Kada je u pitanju međunarodna pravosudna saradnja crnogorskih sudova, u 2023. godini je neposredno **upućeno** 217 zamolnica, od toga 189 iz građanske i 28 iz krivične materije. Udovoljeno je ukupno na 150 zamolnica, 128 iz građanske i 22 iz krivične materije.

Takođe, neposredno je **primljeno** ukupno 122 zamolnice, 86 iz građanske materije i 36 iz krivične materije. **Udovoljeno** je ukupno 74 zamolnice, 58 iz građanske i 16 iz krivične materije.

Najviše zamolnica je upućeno u Srbiju, BiH i Hrvatsku, a najviše primljeno iz Srbije, BiH i sa Kosova.

AKTIVNOSTI SUDSKOG SAVJETA U 2023. GODINI

- ❖ Sudski savjet je od 1. januara 2023. godine do 22. decembra 2023. godine, održao 27 sjednica, od čega je sedam sjednica održano elektronskim putem (raniji saziv Savjeta).
- ❖ Novi saziv Savjeta održao je II Konstitutivnu sjednicu i Prvu sjednicu 29. decembra 2023. godine. Na navedenoj sjednici, za predsjednika Sudskog savjeta izabran je **prof. dr Radoje Korać**, a za njegovog zamjenika izabran je **Dražen Medojević**.
- ❖ Savjet je na zahtjev Ministarstva pravde, odredio svoje predstavnike za članove:
 - Radne grupe za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Sudskom savjetu i sudijama;
 - Radnog tima za izradu Strategije reforme pravosuđa 2024-2027.:

- Radne grupe čiji će zadatak biti unapređenje automatske razmjene podataka Specijalnog državnog tužilaštva sa drugim državnim organima;
- Radnog tima za izradu Digitalne strategije pravosuđa.

Takođe, na zahtjev Ministarstva evropskih poslova, Savjet je odredio svoje predstavnike u Radnoj grupi za vođenje pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravne tekovine EU koja se odnosi na pregovaračko poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava i Radnoj grupi za vođenje pregovora za oblast izgradnje sudskih kapaciteta koji shodno praksi EU mogu odgovoriti na predmete iz oblasti državne pomoći i konkurencije, a odnosi se na pregovaračko poglavlje 8 – Konkurencija.

Oglašavanje

- ❖ **Tokom 2023. godine, Sudski savjet objavio je 13 internih oglasa za dobrovoljno premještanje u sud istog ili nižeg stepena.** Objavljeni interni oglasi su se odnosili na postupak dobrovoljnog raspoređivanja za po više sudijskih mjesta u osnovnim sudovima i višim sudovima u Podgorici i Bijelom Polju.
- ❖ Od 13 internih oglasa Savjet je izvršio izbor u četiri postupka i to dobrovoljnim premještanjem dvoje sudija iz Višeg suda u Bijelom Polju u Viši sud u Podgorici i dvoje sudija iz Osnovnog suda u Nikšiću u Osnovni sud u Podgorici. Postupci po preostalim internim oglasima nijesu sprovedeni do kraja, jer nije bilo prijavljenih kandidata.
- ❖ **Sudski savjet je u 2023. godini objavio 23 javna oglasa.** Oglasi su se odnosili na izbor predsjednika sudova, sudija Vrhovnog, Apelacionog i viših sudova, kao i za izbor kandidata za sudije osnovnih sudova, sudova za prekršaje, Upravnog i Privrednog suda Crne Gore.
- ❖ **U izvještajnoj godini izvršeno je popunjavanje slobodnih sudijskih mjesta:**
 - izabrano je pet (5) predsjednika sudova, i to Privrednog suda Crne Gore i osnovnih sudova u Bijelom Polju, Ulcinju, Kotoru i Herceg Novom;
 - po osnovu trajnog dobrovoljnog raspoređivanja, raspoređeno je četvoro sudija (4) sudija;
 - 32 kandidata za sudije izabrano je i raspoređeno za sudije, i to:
 - četvoro (4) za sudije Upravnog suda Crne Gore;
 - dvadesetjedan (21) za sudije osnovnih sudova;
 - sedam (7) za sudije sudova za prekršaje (prvi izbor);
 - Savjet je u izvještajnom periodu donio odluke za izbor troje (3) sudija Apelacionog suda Crne Gore, troje (3) sudija Višeg suda u Podgorici i troje (3) sudija Suda za prekršaje Crne Gore.

Prestanak sudijske funkcije, ocjenjivanje sudija i disciplinska odgovornost

- ❖ U izvještajnoj godini konstatovan je **prestanak sudijske funkcije za 36 sudija**, i to:

- 21 na lični zahtjev,
 - 14 zbog sticanja uslova na starosnu penziju,
 - 1 usljed smrti.
- ❖ U izvještajnom periodu sproveden je **postupak ocjenjivanja rada 63 sudije**, od kojih je:
- 52 sudija ocjenjivano u redovnom postupku,
 - sedam sudija u svrhu napredovanja
 - troje sudija prilikom kandidovanja za predsjednike sudova.
 - sproveden je jedan ponovljeni postupak ocjenjivanja zbog prethodno utvrđene ocjene nezadovoljava.

Od ukupno navedenog broja, **33 sudije su ocijenjene ocjenom odličan, dok je 30 sudija ocijenjeno ocjenom dobar.**

- ❖ Tokom izvještajnog perioda vođena su **tri disciplinska postupka po predlozima za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije podnijetih u 2023. godini**. U dva postupka predlozi za utvrđivanje disciplinske odgovornosti odbijeni su kao neosnovani, imajući u vidu da su postupci inicirani zbog nedostavljanja potpunih podataka o imovini i prihodima u skladu sa propisima kojima se uređuje sprječavanje sukoba interesa.
- ❖ Jedan postupak iniciran krajem 2023. godine je u toku. Isti se odnosi na predlog predsjednika Višeg suda u Podgorici za utvrđivanje disciplinske odgovornosti protiv sudije ovog suda Suzane Mugoše zbog njenih izjava objavljenih u sredstvima informisanja. Predsjednik suda koji po zakonu i može podnijeti predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti, u aktu je naveo da se radi o težem disciplinskom prekršaju iz člana 108 stav 3 tačke 7 i 13.

Komisija za Etički kodeks

U toku 2023. godine podnijeto je **devet (9) inicijativa za utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa sudija**.

Budući da Komisija ne postupa od 01.07.2022. godine, jer Konferencija sudija zbog nedostatka kvoruma nije izabrala predsjednika ove komisije, u radu trenutno ima 19 predmeta, od čega 3 predmeta u kojima su odluke Komisije ukinute od strane Upravnog suda Crne Gore (po jedan predmet iz 2017., 2018. i 2020. godine), 7 predmeta iz 2022. godine i 9 predmeta iz 2023. godine.

Sudski savjet je početkom januara 2024. godine, **predložio Konferenciji sudija Miodraga Iličkovića i Dražena Medojevića, članove Savjeta iz reda uglednih pravnika, kao kandidate za izbor predsjednika Komisije za etički kodeks.**

Postupanje po pritužbama

U toku 2023. godine, Komisiji za pritužbe Sudskog savjeta je **podnijeta 91 pritužba/predstavka na rad sudova, vijeća i sudija**. Nakon razmatranja na sjednicama Komisije za pritužbe i sjednicama Sudskog savjeta, ukupno je **riješeno 62 pritužbe iz 2022. godine i 63 pritužbe iz 2023. godine**, dok je ostalo **neriješeno 28 pritužbi**.

Komisija za pritužbe je održala 10 sjednica na kojima su obrađivane pritužbe koje su prethodno slate predsjednicima sudova kako bi preduzeli potrebne izviđajne radnje i pribavili izjašnjenja sudija na koje se pritužbe odnose, u određenim slučajevima su tražene dopune izjašnjenja, a gdje su izjašnjenja bila kompletna sačinjavani su nacrti odgovora na pritužbe.

Primijećeno je da je najčešći motiv obraćanja stranaka, odnosno podnošenja pritužbi, bilo nezadovoljstvo sudskom odlukom, zbog čega su stranke tražile da Sudski savjet te odluke ukine i predmet vrati na ponovno odlučivanje. Međutim, kako smisao pritužbe nije u tome da predstavlja pravni lijek, stranke su obavještavane o tome da Savjet nema ovlašćenja da utiče na donošenje odluke. Savjet je zauzimao stav o navedenim pritužbama kako je to propisano Zakonom o Sudskom savjetu i sudijama, odnosno Poslovníkom Sudskog savjeta, a stranke su bile upućene da svoje pravne razloge mogu iznijeti u postupcima po pravnim lijekovima na odluku, kako to zakon i propisuje.

Odbor je na 17. sjednici održanoj 16. aprila, razmotrio Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2023. godinu i Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu.

Odbor je na 19. sjednici, održanoj 14. maja 2024. godine, jednoglasno podržao Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2023. godinu i Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu i jednoglasno odlučio da predloži Skupštini na usvajanje:

P R E D L O G Z A K L J U Č A K A

1. Prihvata se Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2023. godinu, sa Izvještajem o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2023. godinu.
2. Neophodno je da Sudski savjet kontinuirano nastavi sa unapređivanjem nezavisnosti, efikasnosti i odgovornosti pravosuđa, kao jednog od glavnih stubova vladavine prava i jednom od ključnih prioriteta Crne Gore u procesu integracije u EU. U tom pravcu potrebno je nastaviti sa jačanjem i unaprjeđenjem kapaciteta sudova u odabiru kadra, te obezbjeđivanju adekvatnih uslova rada i položaja nosilaca sudske vlasti.
3. Potrebno je da sudska grana vlasti bude proaktivnija u cilju davanja inicijativa za izmjenu pravosudnih zakona iz razloga što najbolje poznaju probleme sa kojima se suočavaju u radu i primjeni istih.
4. Potrebno je dodatno uložiti napor u postizanju potpune ažurnosti sudova i ujednačavanju sudske prakse koja doprinosi jačanju i poštovanju zajamčenih prava i sloboda na nacionalnom i međunarodnom nivou, poštovanju principa pravičnog i fer suđenja, suđenja u razumnom roku i omogućavanju pristupa pravdi na najvećem mogućem nivou.

5. Potrebno je obezbijediti presuđivanje i kažnjavanje za izvršene ratne zločine uz punu primjenu međunarodnih standarda. Potrebno je obezbijediti da žrtve ratnih zločina imaju jednak pristup pravdi i naknadi štete i da njihove tužbe budu procesuirane u razumnom roku.
6. Neophodno je unaprijediti sistem utvrđivanja ocjene tako da bude logičan i pravičan. Obezbiđediti da se ocjenjuju i sudije Vrhovnog suda Crne Gore. Odluke o izboru kandidata za sudije moraju da sadrže valjano obrazloženje, koje uključuje razloge koji su opredijelili Sudski savjet da izabere određenog kandidata, što znači da sadrže i ocjene kriterijuma na osnovu kojih su kandidati ocijenjeni na intervjuima, kao i predloge ocjena intervjuja svakog člana Sudskog savjeta na osnovu kojih je utvrđena konačna ocjena.
7. Neophodno je da Komisija za Etički kodeks unaprijedi praksu tako što će temeljnije utvrđivati činjenice kako bi na osnovu saslušanja podnosioca pritužbe i drugih učesnika ili svjedoka događaja donosila mišljenja s jasnim i potpunim obrazloženjem. Takođe bi trebala da podnosi predloge za utvrđivanje disciplinske odgovornosti uvijek kada postoji sumnja da je izvršen disciplinski prekršaj te da argumentovano objasni zbog čega smatra da se ne radi o disciplinskom prekršaju. Potrebno je i da proaktivno i planski prati primjenu Kodeksa te da samonicijativno pokreće postupak u slučaju njegovog kršenja.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Milun Zogović, predsjednik Odbora.

 PREDSJEDNIK ODBORA
Milun Zogović
